

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

EMA HAFNER

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

PRIMERJAVA PRAVNIH OBLIK (S. P. IN
D. O. O.) IZBRANIH PODJETIJ

Ema Hafner

Koper, 2020

Mentor: izr. prof. dr. Djokić Danila

POVZETEK

Veliko posameznikov si želi ustanoviti podjetje in začeti poslovno pot. Pred začetkom ustanovitve lastnega podjetja se številni izmed njih sprašujejo, kakšno pravnoorganizacijsko obliko poslovanja podjetja izbrati. Cilj zaključne projektne naloge je predstaviti dve obliki poslovanja, samostojnega podjetnika (s. p.) in družbo z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), na splošno ter na primeru dveh izbranih slovenskih podjetij. V začetnih poglavjih zaključna projektna naloga predstavlja osnovne značilnosti poslovanja obeh oblik, ustanovitev in ustanovitvene stroške, obdavčitev in prispevke. Skozi študijo primera, ki temelji na strukturiranem intervjuju, sledi empirični del naloge, ki predstavi izbrani podjetji, Mizarstvo Marko Hafner s. p. in Mizarstvo Peternej d. o. o., ter njuno poslovanje. V nalogi so predstavljeni njihovi ustanovitveni akti, način in vodenje poslovanja, davki in prispevki ter primerjava različnih obdobjih poslovanja. Predstavimo tudi prednosti in slabosti oblik poslovanja ter preverimo hipoteze in analiziramo zbrane podatke.

Ključne besede: družba z omejeno odgovornostjo, samostojni podjetnik, podjetje, podjetnik, poslovanje.

SUMMARY

At the beginning of their career, most people are forced to make a decision about what type of company they should open. The goal of the diploma thesis is to compare two different types of companies, i.e. the sole trader and the limited liability company (LLC). Two Slovenian woodworking companies have been chosen to represent each type of company. Theoretical definitions are explained in the beginning, along with the methods, goals and hypothesis. The method of comparison has been used to analyse the answers given in the interviews conducted with representatives of both companies, focusing on the pros and cons of the sole trader and the LLC. The main research question was what type of company to choose and when, but no exact answer can be given as it depends on each individual, his/her preferences and on the type of business.

Keywords: limited liability company, sole trader, company, entrepreneur, business performance.

UDK: 658.114.1:334.757(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev problema.....	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge.....	1
1.3	Metode za doseganje ciljev	2
1.4	Predpostavke in omejitve	3
2	Teoretični del	4
2.1	Samostojni podjetnik, s. p.	4
2.1.1	Ustanovitev in ustanovitveni stroški pri s. p.....	4
2.1.2	Prijava v poslovni register (AJPES)	4
2.1.3	Prijava na FURS	5
2.1.4	Prijava na ZZZS.....	5
2.2	Družba z omejeno odgovornostjo, d. o. o.	6
2.2.1	Ustanovitev d. o. o. in ustanovitveni stroški.....	6
2.2.2	Točka VEM.....	7
2.2.3	Ustanovitev pri notarju	7
2.3	Obdavčitev s. p. in d. o. o.....	8
2.3.1	Obdavčitev s. p.	8
2.3.2	Obdavčitev d. o. o.....	9
2.4	Prispevki s. p. in d. o. o.....	10
2.5	Prednosti in slabosti pravnih oblik poslovanja	10
3	Empirični del: Primerjava samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo na primeru izbranih podjetij	12
3.1	Predstavitev podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o.....	12
3.2	Predstavitev podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.	13
3.3	Ustanovitveni akti izbranih podjetij.....	13
3.3.1	Ustanovitveni akt izbranega d. o. o.	13
3.3.2	Firma, sedež in dejavnost izbranega samostojnega podjetnika	14
3.4	Način in vodenje poslovanja izbranih podjetij.....	15
3.4.1	Način in vodenje poslovanja izbranega d. o. o.	15
3.4.2	Način in vodenje poslovanja izbranega s. p.....	17
3.5	Davki in prispevki izbranih podjetij.....	18
3.5.1	Davki in prispevki izbranega d. o. o.....	18
3.5.2	Davki in prispevki izbranega s. p.	19
3.6	Zgodovina poslovanja in nastanek izbranih podjetij.....	19
3.6.1	Odločilne prednosti ali slabosti za izbiro pravnoorganizacijske oblike izbranih podjetij	20
3.7	Oblikovanje hipotez	20
3.8	Preverjanje hipotez.....	21
3.8.1	Hipoteza 1	21
3.8.2	Hipoteza 2.....	21

3.8.3 Hipoteza 3.....	24
4 Analiza zbranih podatkov.....	25
5 Zaključek.....	26
Literatura in viri.....	27
Prilogi	28

PREGLEDNICA

Preglednica 1: Stopnje dohodnine za davčno leto 2020.....	9
---	---

KRAJŠAVE

FM	Fakulteta za management
UP	Univerza na Primorskem
PRS	Poslovni register Slovenije
Zdoh-2	Zakon o dohodnini
ZDDPO-2	Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb
SKD	Standardna klasifikacija dejavnost
MSRP	Mednarodni standard računovodskega poročanja
ZPIZ-1	Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

1 UVOD

Na začetku predstavimo problematiko, namen in cilje, metode za doseganje ciljev ter predpostavke in omejitve zaključne projektne naloge.

1.1 Opredelitev problema

Ali postati samostojni podjetnik ali ustanoviti družbo z omejeno odgovornostjo je vprašanje številnih posameznikov, ki bi radi ustvarili in začeli svojo poslovno pot. Temeljni namen zaključne projektne naloge je prikazati razlike poslovanja med družbo z omejeno odgovornostjo in samostojnim podjetnikom ter narediti primerjavo poslovanja dveh izbranih podjetij z enako dejavnostjo. Samostojno podjetništvo oz. s. p. upravlja fizična oseba, družbo z omejeno odgovornostjo oz. d. o. o. pa pravna oseba. Vsaka izmed poslovnih oblik ima zagotovo nekaj prednosti in nekaj slabosti, pred odločitvijo med dvema pravnoorganizacijskima oblikama pa je treba razmisliti o ustanovitvenih aktih, ustanovitvenih postopkih ter stroških, davkih, prispevkih in načinu ter vodenju poslovanja. Razlik v poslovanju med omenjenima pravnoorganizacijskima oblikama je veliko, zato bomo v nadaljevanju naredili primerjavo dveh podjetij različnih pravnoorganizacijskih oblik, ki opravljata isto dejavnost (mizarstvo dejavnost). Skozi zaključno projektno nalogo bomo podjetji na kratko predstavili in opisali, primerjali bomo d. o. o. s 14 zaposlenimi delavci in s. p. z dvema zaposlenima. Predstavili bomo ključne razlike glede ustanovitvenih aktov med oblikama, ustanovitvenih postopkov in stroškov, načina in vodenja poslovanja ter razlike glede davkov in prispevkov. Predvsem želimo raziskati in opredeliti ključne razlike med njima, naštetih prednosti in slabosti obeh oblik poslovanja ter razumeti, kaj je tisto, kar jih dela tako zelo uspešne na njihovem področju. Primerjali bomo tudi različna obdobja poslovanja podjetij, saj je od ustanovitve do danes prišlo do številnih sprememb v obeh omenjenih podjetjih.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Namen zaključne projektne naloge je raziskati, opredeliti in proučiti bistvene razlike poslovanja v dveh izbranih podjetjih. Prvo je Mizarstvo Peternelj, proizvodnja, storitve in trgovina d. o. o. (v nadaljevanju Mizarstvo Peternelj d. o. o.) in drugo, manjše podjetje Mizarstvo Marko Hafner s. p. S komparativno, deskriptivno metodo želimo na primeru izbranih podjetij prikazati ključne razlike med oblikama poslovanja (s. p. in d. o. o.) z različnih vidikov.

Cilji zaključne projektne naloge so:

- predstaviti teoretična izhodišča, pomembna za razumevanje zaključne projektne naloge,
- predstaviti ustanovitvene akte različnih pravnoorganizacijskih oblik podjetij (s. p. in d. o. o.),

- primerjati ustanovitvene postopke in stroške obeh pravnoorganizacijskih oblik,
- primerjati način in vodenje poslovanja obeh pravnoorganizacijskih oblik,
- primerjati in proučiti davke ter prispevke obeh pravnoorganizacijskih oblik.

1.3 Metode za doseganje ciljev

Zaključna projektna naloga je sestavljena iz dveh delov, teoretičnega in empiričnega. V prvem, teoretičnem delu bomo opisali samostojnega podjetnika in družbo z omejeno odgovornostjo ter našteali ključne razlike med njima. V drugem, empiričnem delu pa bomo primerjali poslovanje izbranih podjetij.

Metode, uporabljene v zaključni projektni nalogi, so naslednje:

- Opisna oz. deskriptivna metoda, s katero bomo opisali osnovne pojme s področja samostojnega podjetništva in družbe z omejeno odgovornostjo, primerjali in opisali bomo dve izbrani podjetji.
- Primerjalna metoda, s katero bomo primerjali izbrani podjetji z različnima pravnoorganizacijskima oblikama (s. p. in d. o. o.).
- Metoda analize in metoda sinteze dokumentov, s katero bomo izluščili ključne ugotovitve ter poudarili prednosti in slabosti posameznih oblik poslovanja. Kasneje bomo s pomočjo teh dveh metod ugotovitve zaključili v smiselno celoto.

V drugem, empiričnem delu zaključne projektne naloge bomo kot raziskovalno metodo uporabili poglobljen strukturiran intervju. Vprašanja bodo za obe podjetji v osnovi enaka, z določenimi razlikami zaradi poslovanja v različnih pravnoorganizacijskih oblikah. Na vprašanja bo za podjetje Mizarstvo Peternelj d. o. o. odgovarjal direktor podjetja g. Janez Peternelj, za podjetje Mizarstvo Marko Hafner s. p. pa bo odgovarjal lastnik in direktor podjetja g. Marko Hafner.

Intervju z g. Peterneljem bo izveden pisno, v elektronski obliki, zato bodo odgovori zapisani v točno taki obliki, kot jih bomo prejeli od podjetnika. Intervju z g. Hafnerjem pa bo izveden osebno, pogovor bomo posneli in ga prepisali čim bolj natančno. Z deskriptivno metodo in z metodo analize bomo analizirali odgovore, jih primerjali, potrdili ali ovrgli spodaj zapisane hipoteze in dogovorili na raziskovalni vprašanji:

- V katerem primeru in okoliščinah je bolj smotno ustanoviti s. p. ali d. o. o.?
- Katera pravnoorganizacijska oblika podjetja je z vidika ustanovitve ugodnejša?

Zastavljene hipoteze so naslednje:

- *Hipoteza 1:* Ustanovitveni stroški pri s. p. so nižji kot ustanovitveni stroški pri d. o. o.
- *Hipoteza 2:* Vodenje poslovanja izbranega podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. je bolj zahtevno in finančno bolj obremenjujoče kot vodenje poslovanja podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

- *Hipoteza 3*: Direktor podjetja Mizarstvo Peternej d. o. o. uporablja drugačen stil vodenja kot direktor podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Metodologija preverjanja hipotez je opisana v poglavju 3.8.

1.4 Predpostavke in omejitve

Predpostavljamo, da bomo vse potrebne informacije dobili v izbrani literaturi, na spletnih straneh in v pravnih virih. Ključne informacije o raziskanih podjetjih bomo dobili z intervjujem. Predpostavljamo, da bomo pridobili resnične, verodostojne podatke.

Na tem mestu velja poudariti omejitve, da pridobivanje podatkov iz poglobljenega strukturiranega intervjuja temelji na subjektivnih mnenjih intervjuvancev. Ena izmed omejitev je tudi razlika pri načinu izvedbe intervjuja, saj je z g. Peternejem potekal po elektronski pošti in so odgovori lahko nekoliko modificirani.

Kot ustanovitvene stroške pri samostojnem podjetniku v zaključni projektni nalogi razumemo brezplačno ustanovitev na točki VEM – v tem primeru ustanovitvenih stroškov ni. Pri družbi z omejeno odgovornostjo pa lahko podjetje ustanovimo na dva načina; v primeru enostavnega postopka – brezplačno na točki VEM, pri zahtevnem postopku pa pri notarju po notarski tarifi. Kot ustanovitveni strošek pri d. o. o. štejemo tudi znesek začetnega kapitala, ki ga potrebujemo za ustanovitev podjetja. Omenili bomo tudi vodenje poslovanja podjetja. Tukaj imamo v mislih vodenje poslovnih knjig (enostavno knjigovodstvo ali dvostavno knjigovodstvo).

Poslovanje in analiza delovanja omenjenih podjetij ne predstavljata dovolj velikega vzorca, na osnovi katerega bi lahko ugotovitve in rezultate posplošili na druga podjetja enakih pravno organizacijskih oblik, niti na podjetja z isto klasifikacijo poslovanja (mizarstvo). Določene omejitve naloge predstavljajo tudi osebni podatki in odgovori raziskanih podjetij, ki niso nujno verodostojni.

2 TEORETIČNI DEL

V tem poglavju bomo predstavili in razložili glavna teoretična izhodišča, ki bodo pripomogla k lažjemu razumevanju zaključne projektne naloge. Osredotočili se bomo na postopek ustanovitve in registracije s. p. in d. o. o. ter prikazali obdavčitev in prispevke pri obeh pravnoorganizacijskih oblikah.

2.1 Samostojni podjetnik, s. p.

Samostojni podjetnik (v nadaljevanju: podjetnik posameznik, samostojni podjetnik, s. p.) je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja (Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Uradni list RS, št. 15/17, šesti odstavek 3. člena). Samostojni podjetnik je lahko fizična oseba, ki mora opravljati pridobitno dejavnost. Podjetnik posameznik je prav tako gospodarski subjekt, saj je pridobitnost glavni razlog poslovanja podjetnika. Podjetnik posameznik opravlja svojo dejavnost trajno in s pridobitnim namenom (Cepec idr. 2010).

Samostojni podjetnik v celoti odgovarja za svoje poslovanje z vsem svojim premoženjem (Babuder 2017).

2.1.1 Ustanovitev in ustanovitveni stroški pri s. p.

Prihodnji samostojni podjetnik lahko svoj postopek registracije podjetja opravi na točki VEM oz. SPOT točki ali s kvalificiranim digitalnim potrdilom na spletnem portalu e-VEM oz. portalu SPOT (Antić 2017). Postopek ustanovitve s. p. je popolnoma brezplačen in poteka v treh različnih spodaj naštetih in opisanih korakih.

2.1.2 Prijava v poslovni register (AJPES)

Z vpisom v Poslovni register Slovenije (PRS), ki se vodi pri Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), fizična oseba pridobi pravico opravljati gospodarsko dejavnost. Registracija samostojnega podjetnika je brezplačna in ni povezana z nobenimi upravnimi stroški ter jo je mogoče opraviti v nekaj minutah, na točki VEM ali preko spletnega portala e-VEM (Cepec idr. 2010).

Samostojni podjetnik lahko začne opravljati dejavnost, ko je vpisan v PRS. Podatki, ki jih mora podjetnik navesti pri vpisu v PRS, so naslednji (Cepec idr. 2010):

- predlagan datum vpisa, ki mora biti poznejši od dne vložitve prijave za vpis, a ne več kot tri mesece od dne vložitve prijave za vpis,
- firma podjetnika in podatki o sedežu,
- podatki o skrajšani firmi, če jo ima,

- podatki o podjetniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčna številka,
- podatki o zastopniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče in davčna številka,
- navedba dejavnosti, ki jo bo podjetnik opravljal,
- podatki o drugih delih podjetnika kot enotah poslovnega registra v skladu z zakonom, ki ureja PRS,
- izjava podjetnika, da nima neporavnanih obveznosti iz njegovih prejšnjih poslovanj.

2.1.3 Prijava na FURS

Antić (2017) je v svojem članku z naslovom Ustanovitev s. p. zapisal, da na točki Vem lahko samostojni podjetnik vzporedno z oddajo predloga za vpis v PRS odda tudi prijavo za vpis v davčni register. Če vloge ne odda vzporedno, mora najkasneje v osmih dneh po vpisu v PRS vpisati dejavnost v davčni register, podati prijavo na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) in se identificirati za davek na dodano vrednost (DDV).

Cepec idr. (2010, 80) navajajo, da je pristojnemu davčnemu organu treba zagotoviti vse spodaj našteje podatke:

- dan v mesecu za izplačilo plač,
- podatke o osebi, ki podjetniku vodi poslovne knjige, v primeru, da jih podjetnik ne vodi sam: davčna številka, firma ali osebno ime, sedež in naslov,
- podatke o poslovnih in drugih prostorih, kjer podjetnik opravlja poslovno dejavnost: zemljišče (ime katastrske občine, parcelna številka), lokacija, stavba (ulica in hišna številka),
- morebitne podatke deviznih računov v tujini: številka deviznega računa, ime banke, država ter
- morebitne podatke o povezanih osebah: davčna številka.

Davčni zavezanec mora FURS-u prijaviti začetek opravljanja dejavnosti, prav tako mora davčnemu organu prijaviti vsako spremembo v zvezi s spreminjanjem ali s prenehanjem opravljanja dejavnosti. Vsaka oseba, ki neodvisno opravlja svojo poslovno dejavnost, ne glede na namen ali rezultat opravljanja dejavnosti, je davčni zavezanec. Obvezni zavezanci za DDV so vsi posamezni podjetniki, katerih vrednost opravljanega prometa blaga ali storitev v obdobju zadnjih 12 mesecev znaša več kot 50.000 EUR (Antić 2017).

2.1.4 Prijava na ZZZS

Podjetnik posameznik mora najkasneje v osmih dneh od dneva izpolnitve pogojev za zavarovanje vložiti prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje. Prijavo mora oddati na območni enoti ali izpostavi ZZZS. Tako kot prijavo v davčni register lahko tudi prijavo za

obvezno zdravstveno zavarovanje odda vzporedno z vpisom, na točki VEM oz. preko spletnega portala e-VEM.

Poleg prijave v obvezno zdravstveno zavarovanje mora podjetnik posameznik po registraciji pri AJPES-u pristopiti še k dvema obveznima, spodaj naštetima oblikama socialnih zavarovanj, ki se ju lahko uredi preko portala e-VEM, na osnovi izpolnjenega obrazca (M-1) (Cepec idr. 2010):

- obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- zavarovanje za starševsko varstvo,
- odloči se lahko tudi za zavarovanje za primer brezposelnosti.

2.2 Družba z omejeno odgovornostjo, d. o. o.

Dvoršak (1997) navaja, da je gospodarska družba pravna oseba, ki samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Po ZGD-1 poznamo različne gospodarske družbe, ki so lahko osebne ali kapitalske, kamor spada družba z omejeno odgovornostjo, osnovna razlika med njima pa je v odgovornosti družbenikov za obveznosti družbe.

D. o. o. je pravna oseba in je prav tako samostojni nosilec pravic in obveznosti v pravnem prometu, pri čemer za prevzete obveznosti jamči le do višine lastnega premoženja. Ena izmed najpomembnejših lastnosti družbe je, da družbenik oz. družbeniki niso odgovorni za obveznosti družbe. Mercina (2017) pravi, da je družba z omejeno odgovornostjo v svetu in v Sloveniji najpogostejša in najbolj razširjena oblika gospodarske družbe.

Pri družbi z omejeno odgovornostjo posameznik ali družbeniki za poslovanje jamčijo s svojim premoženjem, osebno premoženje posameznika ali družbenikov pa v tem primeru ostane varno (Kocbek in Prelič 2017).

2.2.1 Ustanovitev d. o. o. in ustanovitveni stroški

Prvi del 471. člena ZGD-1 navaja, da je družba z omejeno odgovornostjo družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Vrednost teh vložkov je lahko različna (Kocbek in Prelič 2017).

Prvi del 475. člena ZGD-1 pravi, da mora osnovni kapital (osnovna glavnic) pri d. o. o. znašati vsaj 7500 EUR (Kocbek in Prelič 2017). Eden izmed ustanovitvenih stroškov d. o. o. je torej znesek vloženega osnovnega kapitala.

Ko govorimo o ustanovitvi družbe, imamo v mislih predvsem ustanovitev družbe na novo, ko se torej z ustanovitvijo družbe organizira tudi njeno podjetje. Pri tem se ustanovi popolnoma nova pravna oseba oz. nosilec z namenom opravljanja nove podjetniške dejavnosti. Nastanek

družbe kot pravne osebe ni enkratno dejanje, ampak je treba do vpisa družbe v sodni register izpolniti številne zakonske predpostavke (Prelič idr. 2009).

Z ustanovitvijo podjetja oz. družbe so praviloma povezani ustanovitveni stroški, npr. notarski stroški, če se družbena pogodba sestavi v obliki notarskega zapisa, kasneje lahko tudi odvetniški stroški, če pri ustanovitvi pomaga odvetnik (Jovanovič idr. 2009).

Postopek ustanovitve večosebne ali enoosebne d. o. o. se lahko opravi na tri različne načine. Registracija se lahko opravi na točki VEM, preko spletnega portala e-VEM ali pri notarju.

2.2.2 Točka VEM

Družba z omejeno odgovornostjo se ustanovi z družbeno pogodbo, ki je lahko sklenjena v obliki notarskega zapisa ali na posebnem obrazcu. Pogodbo, ki je lahko v fizični ali elektronski obliki, morajo podpisati vsi družbeniki (v primeru d. o. o. z več različnimi družbeniki). Družbena pogodba v fizični obliki mora biti podpisana pred uslužbencem organa vstopne točke VEM in je brezplačna. V primeru, da je pogodba v elektronski obliki, poslana po elektronski pošti točki VEM ali drugemu registrskemu organu, jo mora vsak družbenik podpisati z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom (Jovanovič idr. 2009).

Predlagatelj enoosebne d. o. o. lahko vložil predlog za vpis ustanovitve družbe v sodni register, če izpolnjuje naslednje pogoje (Cepec idr. 2010):

- vplačilo vložka samo v denarju (najmanj 7500 EUR) in v celoti pred vložitvijo predloga,
- akt o ustanovitvi mora skleniti na obrazcu VEM,
- družbenik želi voditi tudi elektronsko knjigo sklepov.

2.2.3 Ustanovitev pri notarju

Borštnik (2017) navaja, da je v primeru bolj zahtevnega d. o. o., ko gre za ustanovitev kompleksnejše oblike d. o. o. z več družbeniki, obvezna napotitev družbenika k notarju, ki svoje usluge obračuna po notarski tarifi.

Ustanovitev pri notarju:

- ko v lastništvo družbe sovpadata zakonca,
- kadar začetni kapital ni samo v denarni obliki (kadar družbeniki nameravajo vložiti stvarne vložke) ali denarne vložke v skupnem znesku, ki presega znesek 7500 EUR (4. odstavek 475. člena ZGD-1) tako, da bo del denarnih vložkov vplačan po vpisu ustanovitve podjetja v sodni register,
- če oseba namerava ustanoviti obliko družbe, ki ni organizirana kot d. o. o., temveč je kompleksnejša z več družbeniki in bolj zapletenimi razmerji med njimi, ter
- v primeru ustanavljanja podružnice tujega podjetja.

2.3 Obdavčitev s. p. in d. o. o.

Vsaka oseba, pravna ali fizična, ki neodvisno opravlja katero koli dejavnost, ne glede na namen in rezultat opravljanja določene dejavnosti ter ne glede na to, ali je ta oseba vpisana v sodni register, je davčni zavezanec (Šubelj 2004).

Petkovič (2009, 42–44) v svoji knjigi *Obdavčitev podjetij* pravi, da z izkazovanjem prihodkov, odhodkov in poslovnega izida vsako podjetje vodi davčno politiko, vidno skozi obdavčitev dobička. Obdavčitev ima na nekatera področja še poseben vpliv. To so denimo naslednja:

- odločitev o virih financiranja (lastni viri, tuji viri itd.),
- odločitev o pravno organizacijski obliki gospodarskega delovanja,
- odločitev glede kapitalno intenzivne ali delovno intenzivne dejavnosti – osebne obdavčitve,
- odločitve o lokaciji delovanja podjetja, ki je odvisna od ponujenih davčnih ugodnosti,
- odločitve o dividendni politiki podjetja.

Kot davčni zavezanec mora podjetnik državi plačati določeno vsoto davkov. Med neposredne davke uvrščamo davke, pri katerih sta davčni zavezanec in končni plačnik ista oseba, višina neposrednega davka pa je odvisna od dohodkov in premoženja. Primeri neposrednih davkov so (Cepec idr. 2010, 189):

- dohodnina kot davek, s katerim država obdavčuje fizične osebe,
- davki od dobička pravnih oseb, s katerim so obdavčene pravne osebe,
- premoženjski davki, pri katerih je predmet obdavčitve določeno premoženje.

2.3.1 Obdavčitev s. p.

Samostojni podjetnik je fizična oseba, zato se za obdavčitev s. p. uporablja Zakon o dohodnini (ZDoh-2). Predmet obdavčitve pri s. p. je dohodek iz dejavnosti. Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti je dobiček, definiran kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti (Fortuna 2019).

46. člen ZDoh-2 navaja, da opravljanje dejavnosti pomeni opravljanje vsakršne podjetniške, kmetijske ali gozdarske dejavnosti, poklicne dejavnosti ali druge neodvisne samostojne dejavnosti, vključno z izkoriščanjem premoženja in premoženjskih pravic.

Preglednica 1: Stopnje dohodnine za davčno leto 2020

Če znaša neto letna osnova v evrih,		znaša dohodnina v evrih				
Nad	Do					
	8.500,00				16 %	
8.500,00	25.000,00	1.360,00	+		26 % nad	8.500,00
25.000,00	50.000,00	5.650,00	+		33 % nad	25.000,00
50.000,00	72.000,00	13.900,00	+		39 % nad	50.000,00
72.000,00		22.480,00	+		50 % nad	72.000,00

Vir: Zakon o dohodnini (ZDoh-2), Uradni list RS, št. 66/19, 22. člen

ZDoh-2 samostojnim podjetnikom omogoča, da lahko davčno osnovo ugotavljajo na dva različna načina. Prvi način je z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov. V tem primeru je davčna osnova dobiček. Za ugotavljanje dobička, ki predstavlja davčno osnovo, se priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni ob izkazu poslovnega izida. Pri davčnem obračunu lahko davčni zavezanec uveljavlja tudi določene davčne olajšave, ki jih določa Zakon o dohodnini (olajšavo za investiranja, olajšavo za zaposlovanje itd.) (Cepec idr. 2010, 196).

Drugi način ugotavljanja davčne osnove je poenostavljen in upošteva normirane odhodke. Tretji odstavek 48. člena ZDoh-2 pravi, da se za omenjeni način lahko odloči le tisti zavezanec, ki izpolnjuje pogoj, da njegovi prihodki iz dejavnosti v davčnem letu pred ugotavljanjem davčne osnove ne presegajo 50.000,00 EUR, v nekaterih primerih 100.000,00 EUR (Fortuna 2019).

2.3.2 Obdavčitev d. o. o.

D. o. o. je za razliko od s. p. pravna oseba in je posledično obdavčena z davkom od dohodkov pravnih oseb, ki ga ureja Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Prvi del 3. člena ZDDPO-2 pravi, da je zavezanec za davek pravna oseba domačega in tujega prava, ki ima lastnost pravne osebe. Rezident oz. zavezanec je d. o. o., ki ima sedež v Sloveniji ali ima kraj delovanja poslovodstva v Sloveniji. Z davkom so obdavčeni dohodki zavezanca v davčnem obdobju – koledarskem letu (Mercina 2017).

Družba z omejeno odgovornostjo je pravna oseba, za katero veljajo naslednji neposredni davki (Cepec idr. 2010, 190):

1. d. o. o. je zavezana plačevati:
 - davek od dohodka pravne osebe v skladu z ZDDPO-2;
2. družbenik v d. o. o. je zavezan plačevati:

- davek od dohodkov iz zaposlitve (dohodek iz pogodbe o zaposlitvi oz. dohodek iz pogodbenega razmerja), v skladu z ZDoh-2;
- davek od dohodkov iz premoženja (v primeru razdelitve bilančnega dobička) v skladu z ZDoh-2.

Kot ugotavlja Setnikar (2019), se lahko davčna osnova pri d. o. o. ugotavlja na dva načina. Prvi način je ugotavljanje davčne osnove na osnovi dejanskih odhodkov. V tem primeru je osnova za obdavčitev razlika med prihodki in odhodki podjetja. Omenjeni prihodki in odhodki se v davčnem obračunu prilagajajo glede na to, ali so v skladu z ZDDPO-2 davčno priznani ali nepriznani. Med priznane spadajo vsi prihodki, razen tistih, ki so izvzeti (te določa ZDDPO-2), prav tako sem spadajo vsi odhodki, ki so potrebni za pridobivanje obdavčljivih prihodkov ter amortizacija. Drugi način je ugotavljanje davčne osnove na osnovi normiranih odhodkov. V tem primeru je davčna osnova 20 % davčno priznanih prihodkov. V primeru ugotavljanja davčne osnove z normiranimi odhodki se ne priznajo dejanski stroški, davčne olajšave in davčna izguba. Vsi zavezanci, katerih prihodki ne presegajo 50.000,00 EUR, se lahko odločijo za t. i. poenostavljen način ugotavljanja davčne osnove, v primeru da prihodki zavezancev znašajo med 50.000,00 EUR in 100.000,00 EUR, pa morajo izpolnjevati dodaten pogoj.

2.4 Prispevki s. p. in d. o. o.

Prispevki za socialno varnost vsebujejo naslednje prispevke (Borštnik 2017):

- prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- zdravstveno zavarovanje,
- zavarovanje za primer brezposelnosti ter
- prispevek za starševsko varstvo.

Zgoraj omenjene prispevke mora vsak samostojni podjetnik mesečno plačevati finančnemu uradu. Osnova za odmero prispevkov je dobiček s. p. V primeru, da je družbenik zaposlen v d. o. o., je vključen tudi v obvezno zavarovanje na osnovi pogodbe o zaposlitvi. Osnova za odmero prispevkov v tem primeru je plača. Družbenik, t. i. poslovodja, ki v družbi ni zaposlen, je vključen v zavarovanje kot družbenik. Osnova za odmero prispevkov v tem primeru so vsi prejemki, prejeti za opravljanje poslovske funkcije in dela (Setnikar 2019).

2.5 Prednosti in slabosti pravnih oblik poslovanja

Vsaka pravnoorganizacijska oblika ima zagotovo nekaj prednosti in slabosti. Prednosti družbe z omejeno odgovornostjo so predvsem naslednje (Resnik 2011):

- družbenik ne odgovarja za obveznosti družbe,
- večji ugled in zaupanje na trgu,

- hitra in preprosta ustanovitev,
- možnost sklepanja pravnih poslov med družbo in njenimi družbeniki.

Kot slabosti d. o. o. pa bi lahko našteali predvsem:

- vplačilo osnovnega kapitala,
- visoko obdavčeno izplačilo dobička,
- višje stroške poslovanja.

Tako kot d. o. o. ima tudi pravnoorganizacijska oblika s. p. svoje prednosti in slabosti.

Prednosti s. p. so predvsem naslednje (Mercina 2017):

- ni treba vložiti začetnega kapitala,
- prosto razpolaganje z denarnimi sredstvi,
- hitra in preprosta ustanovitev podjetja,
- nižji administrativni stroški.

Slabosti s. p. pa so:

- visoko davčno breme v primeru višjih dobičkov,
- podjetja ne more ustanoviti več oseb,
- podjetnik odgovarja z vsem svojim premoženjem, tudi osebnim,
- nižja kredibilnost v pravnem prometu v primerjavi z drugimi pravnoorganizacijskimi oblikami.

3 EMPIRIČNI DEL: PRIMERJAVA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA IN DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO NA PRIMERU IZBRANIH PODJETIJ

Kot primer dobre prakse samostojnega podjetnika in družbe z omejeno odgovornostjo smo si izbrali dve slovenski podjetji, ki opravljata isto dejavnost. Opravljen poglobljen strukturiran intervju z lastnikoma podjetij, g. Peterneljem in g. Hafnerjem, služi kot primarni vir za preverjanje hipotez, podatke pa bomo okrepili še s pomočjo sekundarnih virov. Podjetje Mizarstvo Peternelj d. o. o. je organizirano kot družba z omejeno odgovornostjo, medtem ko je podjetje Mizarstvo Marko Hafner s. p., kot že samo ime pove, podjetje, ki je organizirano kot samostojni podjetnik. V nadaljevanju bomo predstavili delovanje obeh podjetij, njune ustanovitvene akte, način in vodenje poslovanja ter davke in prispevke. Opisali bomo različna obdobja poslovanja omenjenih podjetij ter našli prednosti in slabosti obeh pravnoorganizacijskih oblik. Sledi analiza intervjuja, s katero bomo potrdili ali ovrgli hipoteze ter odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja.

3.1 Predstavitev podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o.

Za primer podjetja s pravno organizacijsko obliko d. o. o. smo si izbrali uspešno slovensko družinsko podjetje Mizarstvo Peternelj d. o. o., katerega večinski lastnik in direktor je g. Janez Peternelj. Podjetje se že več kot 100 let ukvarja z mizarsko dejavnostjo. Ima dva družbenika, 99 % lastnik podjetja je g. Janez Peternelj, 1 % lastništva podjetja pa pripada njegovi soprogi ge. Marjeti Lovšin-Peternelj. Podjetje zaposluje 14 delavcev, ki izključno po naročilu izdelujejo notranjo opremo in notranja vrata. Pohištvo izdelujejo na najsodobnejših strojih in po najvišjih standardih kakovosti, za izdelavo uporabljajo materiale najboljše kakovosti in pri pohištvu ter vratih vgrajujejo najkakovostnejše okovje. V sodelovanju s projektanti in arhitekti, ki sledijo modnim trendom, posvečajo pozornost estetski dovršenosti, funkcionalnosti in udobju ter hkrati prisluhnejo tudi željam naročnikov. Podjetje ima sedež v Poljanski dolini, v vasi Gorenja Dobrava, poleg proizvodnih prostorov pa imajo razstavni salon v Škofji Loki. Pohištvo izdelujejo že od leta 1889, več o zgodovini podjetja pa v eni izmed naslednjih točk. Podjetje prepoznavnost na trgu pridobiva z udeleževanjem na pohištvenih sejmih v Sloveniji in tujini.

Vizija podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. je biti še naprej konkurenčen, tako na domačem kot tujem trgu. Nenehno stremijo k izpopolnjevanju, dobremu položaju na trgu in ugledu podjetja. Vizija podjetja je razvijati obstoječi kader in nadgrajevati proizvodnjo ter stroje. Poslanstvo podjetja je po njihovem mnenju na prvem mestu zadovoljna stranka, za katero skrbijo s kakovostnimi proizvodi in storitvami. Prav tako poslanstvo vidijo v zadovoljstvu zaposlenih, zagotavljanju primerne delovnega mesta ter pozitivnega vzdušja med zaposlenimi.

3.2 Predstavitev podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Podjetje Mizarstvo Marko Hafner s. p. se je v dobrih petindvajsetih letih razvilo v podjetje z lastno proizvodnjo sodobnih lesenih izdelkov in izdelavo pohištva po meri. Podjetje, s sedežem in sodobno opremljeno proizvodnjo ter skladiščem v vasi blizu Škofje Loke, je specializirano na področju izdelave pohištva. Njihove storitve obsegajo izdelavo posameznih kosov pohištva in kompletno izdelavo pohištva, kot so na primer otroška soba, dnevna soba, spalnica itd. Poleg direktorja ima podjetje enega zaposlenega delavca.

Vizija podjetja je postati uspešnejše podjetje na področju mizarske dejavnosti. Konkurenčnost na domačem trgu bodo povečali z razširitvijo proizvodnje, v katero bodo vključili nove unikatne izdelke iz masivnega lesa, epoksija, lepljenega lesa itd. Poslanstvo podjetja vidijo v kakovostno izdelanih izdelkih in kakovostno opravljeni montaži, kar zagotavlja zadovoljstvo kupcev oz. naročnikov ter zaposlenih.

Lastnik in direktor podjetja g. Marko Hafner nam je v intervjuju, ki je potekal osebno v njegovem podjetju, povedal tudi kratko zgodovino njegovega podjetja. O njej bomo več povedali pod točko 3.6., v kateri bomo primerjali različna obdobja poslovanja omenjenih podjetij.

3.3 Ustanovitveni akti izbranih podjetij

Pri ustanovitvi podjetja s pravnoorganizacijsko obliko d. o. o. je potreben akt o ustanovitvi. Z razliko od ustanovitve d. o. o., pa je pri ustanovitvi podjetja s pravnoorganizacijsko obliko s. p. potreben le naziv firme ter sedež in dejavnost podjetja.

3.3.1 Ustanovitveni akt izbranega d. o. o.

Družba z omejeno odgovornostjo se ustanovi s pogodbo o ustanovitvi, sklenjeno v obliki notarskega zapisa, v fizični ali elektronski obliki in jo morajo podpisati vsi družbeniki. V primeru, da je pogodba sklenjena preko posebnega obrazca, morajo biti vsi podpisi družbenikov overjeni (Cepec idr. 2010). Tretji odstavek 474. člena ZGD-1 pravi, da mora pogodba vsebovati naslednje sestavine:

- navedbo imena in priimka ter prebivališča ali firme in sedeža vsakega družbenika;
- firmo, sedež in dejavnost družbe;
- navedbo zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej, navedbo družbenika za vsak osnovni vložek in njegov poslovni delež;
- čas delovanja družbe, če je ustanovljena za določen čas;
- morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe poleg vplačila osnovnega vložka, in morebitne obveznosti družbe do družbenikov.

V nadaljevanju je zapisana družbena pogodba d. o. o. izbranega podjetja, z vsemi zahtevanimi podatki.

DRUŽBENA POGODBA DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO MIZARSTVO PETERNELJ D. O. O.

1. člen IME, PRIIMEK IN PREBIVALIŠČE DRUŽBENIKA

- Ime in priimek družbenika: Janez Peternelj
- Ime in priimek družbenika: Marjeta Lovšin Peternelj
- Prebivališče družbenikov: Stara Loka 17, 4220 Škofja Loka, Slovenija

2. člen FIRMA IN SEDEŽ

- Firma družbe je: Mizarstvo Peternelj, Proizvodnja, Storitve in Trgovina d. o. o. (v nadaljevanju družba)
- Sedež družbe je: Gorenja Dobrava, občina Gorenja vas-Poljane
- Poslovni naslov družbe je: Gorenja Dobrava 40, 4224 Gorenja vas, Slovenija. Razstavni salon: Forme 12, 4209 Žabnica.

3. člen DEJAVNOST DRUŽBE

Glavna dejavnost družbe je proizvodnja pohištva. Družba pa lahko opravlja tudi kakršne koli druge zakonite dejavnosti, za katere je določena gospodarska družba lahko ustanovljena po slovenskem pravu.

Registrirane dejavnosti družbe so: **PODROČJE C – Predelovalne dejavnosti**

31.010 Proizvodnja pohištva za poslovne in prodajne prostore

31.020 Proizvodnja kuhinjskega pohištva

31.090 Proizvodnja drugega pohištva

4. člen OSNOVNI KAPITAL

- Osnovni kapital družbe znaša 90.000 EUR

5. člen DELOVANJE/TRAJANJE DRUŽBE

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

3.3.2 Firma, sedež in dejavnost izbranega samostojnega podjetnika

Ustanovitveni akt in začetni kapital pri samostojnem podjetniku nista potrebna. Potrebna je firma podjetnika, ki mora vsebovati ime in priimek podjetnika, skrajšano oznako, da gre za podjetnika posameznika oz. s. p., odločbo dejavnosti in morebitne dodatne vsebine. Kot

navaja zakon, je firma ime, s katerim družba posluje. Podjetnik posameznik posluje enako kot gospodarske družbe, s svojo firmo, pri čemer označevanje podjetnika posameznika nima pravne narave firme, ampak je funkcija označevanja podjetnikovega podjetja enaka funkciji firme določene družbe (Cepec idr., 2010).

Primer firme podjetnika izbranega podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.:

- Ime in priimek podjetnika: Marko Hafner
- Skrajšana oznaka: s. p.
- Oznacba dejavnosti: Proizvodnja notranjega pohištva

Sedež podjetnika se lahko določi kot kraj, ki je na osnovi volje ustanovitelja podjetja določen kot pričakovani kraj opravljanja pridobitne dejavnosti. 30. člen ZGD-1 pravi, da je za sedež firme mogoče določiti kraj, kjer družba opravlja dejavnost oz. kraj, kjer se v največji meri vodijo njeni posli ali kraj, kjer deluje poslovodstvo podjetja oz. družbe (Cepec idr. 2010).

Sedež izbranega podjetja: Na Logu 22, 4220 Škofja Loka, Slovenija

ZGD-1 določa, da vsi gospodarski subjekti lahko opravljajo kot dejavnost vse posle, razen tistih, ki jih po zakonu ne smejo opravljati ter le v okviru dejavnosti, vpisane v register. S pravilno prijavo na AJPES podjetnik dobi 10-mestno matično številko, določi se glavna dejavnost po SKD in dodeli se šifra Standardne klasifikacije institucionalnega sektorja ter zaključi se vpis podjetnika v register (Cepec idr. 2010).

Registrirane dejavnosti izbranega podjetja so:

PODROČJE C – Predelovalne dejavnosti

31.010 Proizvodnja pohištva za poslovne in prodajne prostore

31.020 Proizvodnja kuhinjskega pohištva

31.090 Proizvodnja drugega pohištva

3.4 Način in vodenje poslovanja izbranih podjetij

Način in vodenje poslovanja podjetij z pravnoorganizacijsko obliko s. p. in d. o. o. se razlikuje v različnih vidikih.

3.4.1 Način in vodenje poslovanja izbranega d. o. o.

Kot nam je zaupal večinski lastnik podjetja, direktor in vodja proizvodnje, g. Janez Peternej, je ustrezno vodenje ključnega pomena, če želi določena organizacija dosegati zastavljene

cilje. Podjetje je razdeljeno na dva dela, proizvodnjo in razstavní salon, ki je pod vodstvom druge osebe.

G. Peternelj pravi, da mora kot vodja delo vedno načrtovati vnaprej, za tem pa sledi organiziranje vsega potrebnega za učinkovito opravljeno delo. Organiziranje razdeli na več enot. Prva je organiziranje in pregled potrebnih načrtov za izdelavo različnih projektov, sledi organiziranje dela med zaposlene delavce, naročilo materiala za izdelavo izdelkov itd. Z vodenjem spodbuja in motivira delavce, da stremijo k želenim ciljem in boljši produktivnosti. Konkurenčnost je velika, zato pravi, da se je vedno treba boriti in izpopolnjevati proizvodnjo ter delavce. V podjetju poskuša z vodenjem ustvarjati dobro organizacijsko klimo, za katero meni, da v veliki meri vpliva na uspešnost dela zaposlenih.

Kot vodja podjetja je neposreden in zahteven, od vsakega zaposlenega delavca pričakuje visoko stopnjo produktivnosti in zaupljivost. Svoje zaposlene in njihovo delo spoštuje, prav tako pa pričakuje, da mu zaposleni spoštovanje in zaupanje vračajo. Z zaposlenimi komunicira neposredno v proizvodnji ali po telefonu, večkrat mesečno pa imajo sestanke, na katerih se pogovorijo, kako napredujejo z delom, kako bodo delali v prihodnosti ter kaj vse je treba izboljšati. Za stil vodenja v podjetju uporablja demokratični stil, kar pomeni, da v sodelovanje k odločanju poziva tudi svoje podrejene delavce, čeprav je končna odločitev odvisna od njega.

V intervjuju nam je g. Janez Peternelj povedal, da k uspešnosti podjetja pripomore seštevek različnih sestavin. Pod dejavnike, ki vodijo k uspešnosti podjetja, šteje razumevanje in dobro vodenje tima ter delavnost in produktivnost vsakega posameznega zaposlenega delavca. Zelo pomembna je organizacijska klima, za katero pravi, da mora biti vedno dobra, saj se bodo le tako delavci dobro počutili in posledično v delo vložili več truda.

Vodja razstavnega salona, ga. Marjeta Lovšin Peternelj, ima različne funkcije, ki vključujejo predvsem dogovarjanja z naročniki, preverjanje in izpolnjevanje ponudb z naročniki, ogled razstavnih eksponatov s kupci itd.

Način vodenja poslovnih knjig in letno poročilo d. o. o. ureja ZGD-1 (členi od 53 do 70). ZGD-1 določa splošna pravila vodenja poslovnih knjig ter sprejetje letnega poročila, dodatno pa morajo tako podjetnik posameznik kot tudi gospodarske družbe upoštevati še Slovenske računovodske standarde (v nadaljevanju SRS) ali Mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP). Družbe se glede uporabe določb o poslovnih knjigah in letnem poročilu razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike družbe (Cepec idr. 2010).

D. o. o. se šteje za majhno družbo, če ustreza vsaj dvema od spodaj naštetih meril (55. člen ZGD-1):

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.000.000 EUR in

- vrednost aktive ne presega 4.000.000 EUR.

Po zgoraj naštetih merilih izbrano podjetje spada med majhna podjetja oz. majhno družbo. Voditi mora poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti. Poslovno leto se v večini primerov razlikuje od koledarskega leta. Prvi odstavek 54. člena ZGD-1 pravi, da mora vsaka družba na osnovi zaključenih poslovnih knjig za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu tega poslovnega leta sestaviti letno poročilo.

G. Janez Peternelj nam je zaupal, da računovodske storitve po sistemu dvostavnega knjigovodstva opravlja zunanje računovodsko podjetje. Dvostavno knjigovodstvo je edina možnost v primeru poslovanja d. o. o. Podatki o poslovanju se urejajo po dveh parametrih, časovno in vsebinsko. Računovodja podjetniku konec poslovnega leta uredi računovodske izkaze, kot so bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala.

Kot stroške vodenja poslovanja izbranega podjetja bi lahko našteali:

- urejanje, dopolnjevanje in vodenje spletne strani,
- najem prostorov na pohištvenih sejmih,
- stroške računovodje, ki vodi knjigovodske in računovodske storitve podjetja,
- stroške izobraževanj itd.

3.4.2 Način in vodenje poslovanja izbranega s. p.

Direktor in lastnik podjetja g. Marko Hafner meni, da ima na uspešno vodenje in poslovanje velik vpliv motivacija. Pod to šteje tako motivacijo vodje kot tudi motivacijo zaposlenega. Pravi, da je zaposlena oseba težko motivirana brez dodatne stimulacije, za katero je v veliki meri odgovoren delodajalec, saj mora ustvariti pogoje dela, ki so dovolj velika motivacija za zaposlene. Dobra motivacija je ključna za kakovostno in učinkovito opravljeno delo, seveda pa so pomembni tudi notranja motivacija posameznika, delavnost, zaupanje v svoje zmožnosti ter veliko koncentracije pri delu. Z vidika motivacije je zelo pomembno, da dejavnost delavca zanima, saj k delu le tako lahko pristopi z energijo in visoko motivacijo.

Visoka stopnja motivacije zaposlenemu daje možnost preizkušanja in izdelovanja novih unikatnih izdelkov, ki na trgu trenutno predstavljajo veliko povpraševanje in zanimanje. Naloga g. Hafnerja je, da delavca motivira z nagradami za dobro opravljeno delo. Pri delu ga vedno vključuje v projekte, kjer lahko poda svoje mnenje, končno odločitev pa največkrat sprejme g. Hafner sam. V proizvodnji zaposlenemu daje veliko svobode, saj meni, da bo tako delo opravljeno brez pritiskov.

Naloga g. Hafnerja kot podjetnika, direktorja in vodje je, da opravlja dela v proizvodnji in druga dela v podjetju, kot so načrtovanje izdelkov, nabava materiala, skrb za dostavo in montažo končnih izdelkov, dogovarjanje z arhitekti itd.

Po pogovoru s podjetnikom smo ugotovili, da uporablja patriarhalni stil vodenja, saj je podjetje družinsko in obenem majhno. Pri patriarhalnem vodstvenem stilu gre največkrat za sprejeto avtoriteto družinskega očeta družinskih članov in je vzorec vodstvenega stila v manjših družinskih podjetjih. Njegova obveza je skrb za svoje podrejene, od njih pričakuje zahvalo, lojalnost, zvestobo, poslušnost in spoštovanje.

Tako kot d. o. o. mora tudi podjetnik posameznik voditi poslovne knjige, ki jih mora enkrat letno zaključiti (54. člen ZGD-1). Podjetniki posamezniki vodijo poslovne knjige v skladu z ZGD-1, na osnovi SRS ter na osnovi Pravilnika o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo določeno dejavnost (Cepec idr. 2010).

Podjetnik je trimesečni zavezanec, ki sam ureja plačila, materialno zalogo in plačila računov, za druge potrebne storitve pa skrbi računovodja. Vodenje poslovnih knjig je lahko enostavno ali dvostavno, odvisno od odločitve podjetnika. Računovodja izbranega podjetnika po načinu dvostavnega knjigovodstva uredi prispevke, davke, bilanco in skrbi za osnovne zakone v zvezi z njegovim podjetjem. Kot stroške vodenja poslovanja podjetja je podjetnik g. Hafner naštel stroške računovodje, stroške vodenja bančnega računa in stroške izobraževanj zaposlenega itd.

3.5 Davki in prispevki izbranih podjetij

Tako samozaposleni kot tudi posamezniki v delovnem razmerju morajo plačevati prispevke za socialno varnost, ki jih ureja finančna uprava.

3.5.1 Davki in prispevki izbranega d. o. o.

G. Peternelj je v intervjuju zapisal, da enega izmed večjih stroškov poslovanja d. o. o. predstavlja izplačilo plač zaposlenim, ki je predmet obdavčitve. Plača zaposlenih delavcev zajema neto plačo, delež katere je izplačan zaposlenemu, dohodnino in prispevke za socialno varnost – prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevek za zdravstveno zavarovanje, prispevek za poškodbe pri delu, prispevek za starševsko varstvo in prispevek za zaposlovanje. V primerjavi s samostojnim podjetjem višina prispevkov pri d. o. o. ni odvisna od višine dobička podjetja. Vse naštetu so za d. o. o. stroški, kar v izbranem podjetju predstavlja visok končni znesek, saj je poleg direktorja zaposlenih še 13 delavcev. Plača pri d. o. o. je t. i. davčno priznani odhodek, kar pomeni, da znižuje davčno osnovo konec leta. Podjetje bremenijo tudi določeni davki, kot so:

- davek na dodano vrednost oz. davek na potrošnjo,

- obdavčitev dobička – 19 % davčna stopnja,
- drugi davki.

3.5.2 Davki in prispevki izbranega s. p.

Podjetnik, g. Hafner, si kot nosilec dejavnosti ne izkazuje plače, kar pomeni, da je njegova plača dobiček iz dejavnosti, prikazuje pa plačo enemu zaposlenemu delavcu. Računovodja mesečno obračuna prispevke v skladu z drugo alinejo odstavka 207. člena ZPIZ-1, za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje itd., ki jih podjetnik plačuje zase kot samozaposlenega in za enega zaposlenega delavca. Višina prispevkov je odvisna od višine dobička samostojnega podjetnika.

Kot podjetje plačuje tudi različne davke, kot so davek na dodano vrednost, davek od dobička oz. davek od dohodka iz dejavnosti in drugi.

3.6 Zgodovina poslovanja in nastanek izbranih podjetij

Podjetje s takratnim nazivom Vincenc Hafner Marko s. p. je leta 1996 odprl podjetje kot samostojni podjetnik z montažno dejavnostjo in sedežem v vasi Godešič. Z izgradnjo novih proizvodnih prostorov na drugi lokaciji je leta 2004 razširil obrt v mizarstvo dejavnost, s tem pa ni več samo montiral lesenih izdelkov, temveč je imel tudi svojo lastno proizvodnjo. Podjetnik je večino let delal sam z določeno pomočjo pogodbenega delavca in študentov. Leta 2018 je v proizvodnji zaposlil svojega sina, s katerim še danes nadaljujeta poslovno pot. Na osnovi zaposlitve novega delavca je podjetnik izkoristil takratna razpoložljiva evropska sredstva. Polovico evropskih sredstev je podjetnik dobil takoj, polovico po dveh letih. V tekočem letu 2020 se podjetje namerava razširiti in zgraditi nove, večje in še bolj sodobno opremljene poslovne proizvodne prostore.

Podjetje Mizarstvo Peternelj je podjetje z mizarstvo dejavnostjo vse od leta 1889. Podjetje je ustanovil praded trenutnega direktorja. Lastništvo se je nato preneslo na deda trenutnega lastnika, še kasneje pa na njegovega očeta. Podjetje je najprej poslovalo pod nazivom Mizarstvo Peternelj s. p., katerega lastnik je bil oče trenutnega lastnika.

Leta 2005 je prišlo do prenosa lastništva podjetja na g. Janeza Peternelja. Pri prenosu lastništva so spremenili tudi pravnoorganizacijsko obliko podjetja, ki se je preoblikovalo v d. o. o. Glavni razlog preoblikovanja podjetja iz s. p. v d. o. o. je bilo povečanje števila zaposlenih. Podjetje z novo pravnoorganizacijsko obliko je najprej delovalo v Škofji Loki, šele kasneje, leta 2014, pa se je z izgradnjo novih industrijskih prostorov močno razširilo. Preselili so se na novo lokacijo, kjer delujejo še danes – v Gorenjo Dobravo.

3.6.1 Odločilne prednosti ali slabosti za izbiro pravnoorganizacijske oblike izbranih podjetij

Podjetnika smo povprašali po prednostih in slabostih njihovih oblik poslovanja. Zanimalo nas je predvsem, katera prednost oz. slabost je bila odločilna, da sta se podjetnika odločila za pravnoorganizacijski obliki, s katerima poslujeta.

G. Marko Hafner nam je v intervjuju povedal, da je bil znesek začetnega kapitala odločilen za obliko s. p. Pravi, da so bili začetki poslovne poti težki, poslovati je bilo treba razumno in premišljeno, vsako denarno sredstvo na začetku mu je prišlo prav. Tudi ustanovitev podjetja je bila lažja, ustanovitveni stroški pa manjši kot pri d. o. o., če pod ustanovitvene stroške štejejo začetni kapital, ki je pri ustanovitvi d. o. o. nujno potreben.

Pri podjetju Mizarstvo Peternelj d. o. o. pa je prišlo do preoblikovanja podjetja iz s. p. v d. o. o. Do preoblikovanja podjetja je prišlo predvsem zaradi povečanja števila zaposlenih. Podjetnik pravi, da je pri prenosu lastništva spremenil tudi pravnoorganizacijsko obliko. V tistem času je zaposlil kar nekaj novih delavcev, zato se je odločil za obliko poslovanja d. o. o. Podjetje je majhno, a obenem veliko in lastnik mora nositi veliko odgovornosti. Pravi, da mu je pri obliki d. o. o. pomembno tudi, da za premoženje podjetja ne odgovarja s svojim zasebnim premoženjem, temveč le s premoženjem podjetja.

3.7 Oblikovanje hipotez

Hipoteze deloma temeljijo na teoretičnem delu, večinoma pa na opravljenem strukturiranem intervjuju s predstavnikoma izbranih podjetij, z g. Peterneljem iz podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. in g. Hafnerjem iz podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p. Intervjuja vsebujeta 10 obsežnih vprašanj in sta priložena v poglavju Priloge.

H1: Ustanovitveni stroški pri s. p. so nižji kot ustanovitveni stroški pri d. o. o.

Hipoteza 1 je edina hipoteza, ki bo potrjena, delno potrjena, zavržena ali delno zavržena na osnovi teoretičnih podatkov, za dodatno preverjanje pa bomo uporabili opravljen strukturiran intervju.

H2: Vodenje poslovanja izbranega podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. je bolj zahtevno in finančno bolj obremenjujoče kot vodenje poslovanja podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Za hipotezo H2 smo oblikovali dve podhipotezi, saj se več vprašanj nanaša na to temo.

H2₁: Vodenje poslovanja podjetja Mizarstvo d. o. o. je zahtevnejše in obsežnejše.

H2₂: Upravljanje d. o. o. prinaša višje stroške poslovanja kot s. p.

H3: Direktor podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. uporablja drugačen stil vodenja kot direktor podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Hipotezi 2 in 3 bomo preverili z metodo analize in komparacije odgovorov, pridobljenih iz intervjuja. Rezultati bodo analizirani opisno. Potrjena ali zavržena hipoteza 2 bo hkrati odgovor na n raziskovalno vprašanje o tem, katera pravnoorganizacijska oblika podjetja je za lastnika ugodnejša.

3.8 Preverjanje hipotez

Kot že omenjeno, intervju zajema 10 obsežnih vprašanj, ki se nanašajo na ustanovitveni postopek, način vodenja podjetja, zgodovino poslovanja, davke in prispevke idr. Za namen preverjanje hipoteze 2 smo oblikovali podhipotezi.

3.8.1 Hipoteza 1

H1: Ustanovitveni stroški pri s. p. so nižji kot ustanovitveni stroški pri d. o. o.

Sklep za H1: Prvo hipotezo smo zaključili že po pregledu literature. Ugotovili smo, da so ustanovitveni stroški pri s. p. nični, saj je postopek ustanovitve s. p. na točki VEM oz. SPOT popolnoma brezplačen. Prav tako kot pri s. p. pa je tudi ustanovitveni postopek pri d. o. o. na točki VEM brezplačen, vendar pa pri d. o. o. lahko pride do drugih stroškov, kot so npr. notarski stroški, v primeru, da se družbena pogodba sestavi v obliki notarskega zapisa. Lahko pride tudi do odvetniških stroškov, če pri ustanovitvi pomaga odvetnik. Kot glavno razliko med ustanovitvenimi stroški pri s. p. in d. o. o. pa bi poudarili znesek, ki mora znašati najmanj 7500 EUR in ga mora podjetnik plačati pri ustanovitvi d. o. o.

H1 je potrjena. Ustanovitveni stroški pri s. p. so nični, medtem ko strošek obveznega začetnega kapitala za ustanovitev d. o. o. znaša 7500 EUR.

3.8.2 Hipoteza 2

H2: Vodenje poslovanja izbranega podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. je zahtevnejše in finančno bolj obremenjujoče kot vodenje poslovanja podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Da bi v celoti lahko odgovorili na eno izmed zastavljenih raziskovalnih vprašanj, smo oblikovali podhipotezi:

H2₁: Vodenje poslovanja podjetja Mizarstvo d. o. o. je zahtevnejše in obsežnejše.

Vprašanje: Kdo vodi poslovanje vašega podjetja, kaj pričakuje kot vodja ter kakšen način in stil vodenja uporablja?

Marko Hafner je kot samostojni podjetnik odgovoril, da je sam vodja podjetja in da njegove naloge obsegajo vse od vodenja, načrtovanja izdelkov, nabave materiala, upravljanja vseh del v proizvodnji ter skrb za dostavo in montažo izdelkov ter dogovarjanje s projektanti in arhitekti.

Kot vodja podjetja od zaposlenega pričakuje predvsem delavnost, na katero po njegovem mnenju vpliva motivacija vodje. Posameznik, vključen v delovno razmerje, se težko motivira sam, saj na podjetje gleda drugače kot lastnik podjetja. Delavca je treba znati dobro motivirati, saj bo delo le tako opravljal učinkovito in kakovostno.

Ker g. Hafner zaposluje le enega delavca, svojega sina, pravi, da ni velikega vodenja v pravem pomenu besede. Zahteva spoštovanje, delavnost, zaupanje in zvestobo, vendar vodenja ne pozna, ne ve, kateri stil vodenja uporablja.

G. Janez Peternelj je na isto vprašanje v intervjuju odgovoril: »Podjetje lahko razdelim na proizvodnjo in razstavnega salona. Vodja proizvodnje sem jaz, vodja razstavnega salona pa je moja soproga. Delo vodje, soproge, v razstavnem salonu je vodenje razstavnega salona, dogovarjanje z naročniki, preverja in izpopolnjuje ponudbe, kupce vodi po razstavnem salonu in prikaže razstavne eksponate itd.«

Meni, da je vodenje v podjetju zelo pomembno, saj se le z dobrim vodenjem dosegajo zastavljeni cilji podjetja. Delo vedno načrtuje vnaprej, načrtovanju pa sledi veliko organizacije, kako do dobro opravljenega dela. Z organizacijo ima veliko dela. Prva enota je pregledovanje in organizacija načrtov za izdelavo projektov, nato sledi razdelitev dela med zaposlene delavce, vsakemu zaposlenemu dodeli različno nalogo, sledi naročilo materiala za izdelavo pohištva in vrat itd. Pravi, da kot vodja poskuša spodbujati in motivirati delavce, da tudi oni stremijo k zelenim ciljem in s tem tudi k boljši delavnosti. Kot vodja podjetja pričakuje produktivnost, zaupljivost in spoštovanje svojih delavcev. Pravi, da je kot vodja zahteven in neposreden, zaposlene spoštuje in jim zaupa. Poudarja komunikacijo in dobro vzdušje. V intervjuju je zapisal, da stilov vodenja ne pozna dobro, vendar bi svoj stil vodenja opisal kot demokratični stil, saj so končne odločitve vedno njegove, za mnenje pa velikokrat vpraša tudi zaposlene.

Sklep za H2₁: Prva podhipoteza druge hipoteze je potrjena. G. Peternelj kot direktor, lastnik in vodja podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. opravlja več vlog. Vodenje je zaradi višjega števila zaposlenih, pričakovano, zahtevnejše.

H2₂: Upravljanje d. o. o. prinaša višje stroške poslovanja kot s. p.

Vprašanje: kaj bi našteali kot stroške vodenja poslovanja v vašem podjetju?

G. Hafner je v intervjuju povedal: »Stroškov vodenja poslovanja v našem podjetju res nimamo veliko. Kot stroške vodenja poslovanja bi lahko omenil stroške računovodje, ki mi

vodi računovodstvo. Nekaj stroškov imamo tudi z vodenjem bančnega računa, ne dolgo pa imamo tudi nekaj stroškov v zvezi z izobraževanju zaposlenega, v katerega želim vlagati veliko novega znanja.«

Odgovor g. Janeza Peternelja: »Ja, res je. Tudi mi imamo v podjetju stroške vodenja poslovanja. Kot stroške vodenja poslovanja v svojem podjetju bi lahko naštel stroške urejanja, dopolnjevanja in vodenja naše spletne strani. Kot drugi velik strošek za podjetje bi omenil strošek za najem prostorov na pohištvnih sejmih. Pod stroške vodenja poslovanja prav tako spadajo stroški računovodje, ki nam vodi knjigovodske in računovodske storitve. Nekaj denarnih sredstev namenimo tudi izobraževanju, tako da bi lahko pri tem omenil tudi stroške izobraževanj.«

Vprašanje: Kaj nam lahko poveste o davkih in prispevkih za svojo obliko podjetja?

G. Hafner je odgovoril: »O davkih in prispevkih nimam povedati veliko, saj mi vse to ureja računovodja. Sam sebi ne izplačujem plače, kar pomeni, da je dobiček moja plača. Plačo pa izkazujem enemu zaposlenemu delavcu. Višina prispevkov je odvisna od dobička podjetja. Prispevke mi mesečno obračuna računovodja, se pravi prispevke za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter druge. Podjetje bremeni tudi nekaj plačil davkov, kot so davek na DDV, davek od dobička itd.«

G. Peternelj pa navaja: »Pri poslovanju našega podjetja je plača strošek za podjetje in tudi predmet obdavčitve. Plača zaposlenih delavcev zajema neto plačo. Ta del plače je izplačan zaposlenemu. Drugi del plače pa zajema dohodnino ter prispevke za socialno varnost, se pravi prispevek za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ... Višina prispevkov ni odvisna od višine dobička. V našem podjetju plača predstavlja kar velik strošek konec vsakega meseca, saj plačo izkazujem sebi in 13 zaposlenim. Plača je tudi davčno priznani odhodek. V podjetju imamo tudi obveznost do plačevanja določenih davkov, iz glave rečeno davek na DDV, obdavčitev dobička ob izplačilu itd.«

Na tem mestu o številkah in nominalnih vrednostih ne moremo govoriti, saj nam niso bile dane, tudi ne bi bilo smiselno primerjati, saj gre za različno velika podjetja. Razvidno je, da je ugodnejša oblika poslovanja s. p., saj je pri d. o. o. dvojna obdavčitev (obdavčitev z davkom od dohodka pravnih oseb, g. Peternelj, ki si izplača dobiček, pa plača še davek na izplačani dobiček).

Sklep za H2:

Druga podhipoteza H2 je potrjena. Podjetje z obliko d. o. o. ima višje stroške vodenja in poslovanja, v primeru s. p. pa je g. Hafner zatrdil, da so stroški relativno nizki. Obe podhipotezi sta potrjeni, zato je potrjena tudi glavna hipoteza H2.

3.8.3 Hipoteza 3

H3: Direktor podjetja Mizarstvo Peternelj d. o. o. uporablja drugačen stil vodenja kot direktor podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Zastavljeno vprašanje intervjuvancema je isto kot za preverjanje hipoteze H2: Kdo vodi poslovanje vašega podjetja, kaj pričakuje kot vodja ter kakšen način in stil vodenja uporablja?

Sklicevali smo se predvsem na zadnji del vprašanja, ki sprašuje o stilu vodenja podjetja. Za izbrano podjetje d. o. o. je lastnik in vodja podjetja povedal, da uporablja demokratični stil vodenja. Pravi, da v odločanje vedno vključi zaposlene, vendar je končna odločitev vedno njegova.

G. Hafner, kot že omenjeno, stila vodenja ni znal točno opredeliti, smo pa s pomočjo pregleda literature ugotovili, da njegov stil vodenja spada pod patriarhalni stil vodenja, saj gre za majhno in obenem družinsko podjetje.

Sklep za H3:

H3 je potrjena. Direktorja in obenem tudi vodji podjetij uporabljata drugačen stil vodenja, g. Peternelj uporablja demokratičen stil, g. Hafner pa patriarhalnega.

4 ANALIZA ZBRANIH PODATKOV

Glede na pridobljene podatke iz primarnih in sekundarnih virov smo potrdili vse tri zastavljene hipoteze. Kot omenjeno v poglavju o omejitvah in predpostavkah, izbrani primerjani podjetji nista dovolj velik vzorec, da bi podatke lahko posplošili. Glavni cilj zaključne projektne naloge je bil zbrati podatke, ki bodo prihodnjemu podjetniku olajšali odločitev o tem, katero pravnoorganizacijsko obliko podjetja izbrati.

Glavna prednost s. p. pred d. o. o. je, da ustanovitveni kapital ni zakonsko določen in je torej lahko nič. Postopek ustanovitve je relativno preprost, prav tako je možnost enostavnega knjigovodstva, denarna sredstva samostojnega podjetnika pa so, v nasprotju z d. o. o., prosto razpoložljiva (Florjančič 2010). Zgoraj napisano sta potrdila tudi direktorja izbranih podjetij, saj sta oba poudarila določeno tveganje in težek začetek poslovne poti z vidika financ in razpoložljivega kapitala. G. Hafner je svojo izbiro pravnoorganizacijske oblike podjetja utemeljil še s tem, da je s. p. bolj primeren za majhna podjetja, način vodenja in upravljanja je preprostejši.

Ene izmed glavnih prednosti d. o. o. so zagotovo omejitve odgovornosti ter različne prednosti v sistemu vodenja. Vendar na drugi strani kot glavno slabost vidimo obvezen začetni ustanovni kapital in dvojno obdavčevanje (Florjančič 2010). G. Peternej iz Mizarstva Peternej d. o. o. je sicer moral iti čez drugačen postopek zaradi statusnega preoblikovanja takratnega s. p. v d. o. o.

Na zastavljeno raziskovalno vprašanje o tem, kdaj in v kakšnih okoliščinah je bolj smotno odpreti s. p. in kdaj d. o. o., je težko dogovoriti, saj je vprašanje zelo široko zastavljeno in je nanj nemogoče podati en sam pravilen odgovor. Izhajati je treba iz posameznega primera, saj le na ta način lahko izberemo najustreznejšo obliko. Za marsikaterega podjetnika je s. p. preprostejša oblika, saj omogoča prosto razpolaganje s sredstvi. Na drugi strani pa je prednost ustanovitve d. o. o. zagotovo dejstvo, da podjetnik odgovarja le z vloženim kapitalom, osebni kapital pa v poslovanje podjetja ni vključen.

Na drugo raziskovalno vprašanje, katera pravnoorganizacijska oblika je z vidika lastnika ugodnejša, lahko odgovorimo s pomočjo potrjene podhipoteze H₂. Za lastnika je zagotovo s. p. ugodnejša oblika poslovanja, d. o. o. ima dvojno obdavčitev in ustanovitveni stroški so višji.

5 ZAKLJUČEK

Veliko ljudi se pred začetkom samostojne kariere sprašuje o tem, katera oblika poslovanja je zanje najprimernejša in najbolj ugodna. Izbira ustrezne pravnoorganizacijske oblike je odvisna od več dejavnikov, končno odločitev pa mora sprejeti posameznik.

Dejavniki so lahko naslednji:

- koliko kapitala je posameznik pripravljen vložiti,
- kdo in kako bo vodil poslovne knjige,
- kakšna bo obdavčitev dobička,
- katero dejavnost bo družba opravljala,
- kakšna je pripravljenost za prevzem odgovornosti za premoženje,
- kakšno bo število družbenikov itd.

Cilj zaključne projektne naloge je bil predvsem predstaviti razlike poslovanja podjetij z različnima pravnoorganizacijskima oblikama ter teoretična izhodišča povezati s prakso. Nekatera podjetja se iz takšnih in drugačnih razlogov preoblikujejo iz s. p. v d. o. o., kar smo videli tudi na primeru Mizarstva Peternej d. o. o. Torej odločitev o obliki poslovanja podjetja s. p. na začetku poslovne poti ni dokončna, saj se lahko podjetje kadar koli preoblikuje v d. o. o. Pred odprtjem podjetja je treba razmisliti o vprašanjih, vezanih na poslovanje podjetja.

Za zaključek citiram še odgovor Boruta Borštnika na vprašanje, katera oblika poslovanja je ustrežnejša, s. p. ali d. o. o.

»V nekaterih primerih je to d. o. o., v drugih s. p. Enoznačnega odgovora oziroma splošno veljavne resnice v tem primeru ni. Najprej pogledjmo pravno formalno razliko. S. p. je fizična oseba, ki opravlja dejavnost. D. o. o. pa je pravna oseba, ki prav tako opravlja neko dejavnost oziroma več dejavnosti.« (Borštnik 2017).

LITERATURA IN VIRI

- Antić, France. 2017. *Ustanovitev s. p.* <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-s-p> (3. 3. 2020).
- Babuder, Martina. 2017. *Samostojni podjetnik? Zakaj pa ne!* Koper: Eurotida d. o. o.
- Boršnik, Borut. 2017. *Ustanovitev d. o. o.* <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/ustanovitev-podjetja/ustanovitev-d-o-o> (11. 3. 2020).
- Cepec, Jaka, Tjaša Ivanc, Urška Kežmah in Matevž Raškovič. 2010. *Pot v podjetništvo s. p. ali d. o. o.* Ljubljana: GV Založba.
- Ciglič, Ivana. 2009. *Gospodarske družbe.* Ljubljana: GZS.
- Dvoršak, Andrej. 1997. *Trženje in odnosi z javnostmi v zasebni detektivski dejavnosti.* Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Florjančič, Mitja. 2010. *Davčni vidik statusnega preoblikovanja samostojnega podjetnika v kapitalsko družbo.* Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.
- Fortuna, Maja. 2019. *Obdavčitev s. p.* <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/obdavcitev-s.p> (20. 3. 2020).
- Kocbek, Marijan in Prelič Saša. 2017. *Zakon o gospodarskih družbah.* Ljubljana: GV Založba.
- Jovanovič, Dušan, Gregor Drnovšek, Borut Radolič, Miha Bratina in Borut Bratina. 2009. *D. o. o. – družba z omejeno odgovornostjo z vzorci aktov za njeno delovanje.* Maribor: De VESTA.
- Mercina, Jure. 2017. *Obdavčitev d. o. o.* <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/obdavcitev-d.o.o> (5. 3. 2020).
- Petkovič, Dejan. 2009. *Obdavčitev podjetij.* Ljubljana: Abeceda svetovanje.
- Prelič, Saša, Bojan Zabelj, Šime Ivanjko, Peter Podgorelec in Aleš Kobal. 2009. *Družba z omejeno odgovornostjo.* Ljubljana: GV Založba.
- Resnik, Saba. 2011. *Odgovor strokovnjaka: Osnovni kapital za d. o. o. in s. p.?* <https://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/odgovor-strokovnjaka-koliko-znasa-osnovni-kapital-za-d-o-o-in-s-p> (1. 3. 2020).
- Setnikar, Nejc. 2019. *Davčna primerjava: s. p. in d. o. o.* <https://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/davcna-primerjava-s-p-in-d-o-o> (18. 2. 2020).
- Šubelj, Biserka. 2004. *Davek na dodano vrednost v praksi.* Ljubljana: Gospodarski zbornik.
- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2). *Uradni list RS*, št. 66/19.
- Zakon o dohodnini (ZDoh-2V). *Uradni list RS*, št. 66/19.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 15/17.

PRILOGI

Priloga 1: Intervju s podjetjem Mizarstvo Marko Hafner s. p.

Priloga 2: Intervju s podjetjem Mizarstvo Peternej d. o. o.

Intervju 1: Podjetje Mizarstvo Marko Hafner s. p.

1. S čim točno se ukvarja vaše podjetje in koliko ljudi zaposlujete?

V našem podjetju izdelujemo sodobne lesene izdelke in pohištvo po meri. Naše storitve obsegajo izdelavo posameznih kosov pohištva, kompletov pohištva, kot so na primer otroška soba, spalnica, dnevna soba in druge. V podjetju sem zaposlen sam kot direktor in imam poleg sebe še enega zaposlenega delavca – sina.

2. Kakšna sta vizija in poslanstvo podjetja?

Vizijo podjetja vidim v tem, da bi bilo podjetje še bolj uspešno. Z razširitvijo proizvodnje v tem letu in z vključitvijo novih unikatnih izdelkov iz masivnega lesa, epoksija, lepljenega lesa in drugih izdelkov bomo povečali konkurenčnost na domačem trgu. Poslanstvo podjetja pa vidim v kakovosti. Menim, da morajo biti izdelki kakovostno narejeni in zmontirani, kar posledično pripelje do zadovoljstva kupcev ter tudi zaposlenih.

3. Kdo vodi poslovanje vašega podjetja, kaj pričakuje kot vodja ter kakšen način in stil vodenja uporablja?

Vodja v podjetju sem jaz, saj zaposlujem le enega delavca. Poleg vodenja, načrtovanja izdelkov, nabave materiala opravljam tudi vsa dela v proizvodnji ter skrbim za dostavo in montažo izdelkov, prav tako pa tudi veliko sestankujem z arhitekti.

Kot vodja podjetja od zaposlenega pričakujem predvsem motivacijo do dela. Mislim, da na uspešno delavnost, vodenje in poslovanje močno vpliva motivacija vodje in zaposlenih. Posameznik, ki je vključen v delovno razmerje, se težko motivira sam, saj na podjetje gleda drugače kot jaz, ki sem lastnik podjetja. Delavca je treba znati dobro motivirati, saj bo le tako delo opravljal učinkovito in kakovostno.

Zaposlenega v podjetju dejavnost zanima in jo posledično opravlja z velikim navdušenjem, kar je zelo pomembno. Pri delu mu dajem veliko svobode, da ne prihaja do nepotrebnih pritiskov mene kot vodje. Če dejavnost za zaposlenega ni zanimiva, bo prišel na delo samo zaradi dolžnosti, če pa je dejavnost za delavca zanimiva, bo na delo prihajal z veliko energije in z visoko motivacijo. Delavca v proizvodnji motiviram s preizkušanjem izdelovanja novih unikatnih izdelkov, ki na trgu trenutno predstavljajo veliko povpraševanja in zanimanja. Če delo opravi učinkovito, ga motiviram tudi z nagradami. Pri delu zaposlenega prav tako vključujem v projekte, kjer lahko poda svoje mnenje, čeprav končno odločitev v večini primerov sprejemam sam.

Kaj bi lahko povedal pri stilih vodenja, pa niti ne vem točno. Podjetje je majhno, saj zaposlujem le sina, tako da ni nekega velikega vodenja. Čeprav je moj sin, od njega zahtevam

Priloga 1

spoštovanje, delavnost, zaupanje in zvestobo. Ne vem pa, pod kateri stil vodenja bi to spadalo.

4. Vsako podjetje ima določene stroške. Eni izmed stroškov so tudi stroški vodenja poslovanja podjetja. Kaj bi našteali kot stroške vodenja poslovanja v vašem podjetju?

Stroškov vodenja poslovanja v našem podjetju res nimamo veliko. Kot stroške vodenja poslovanja bi lahko omenil stroške računovodje, ki mi računovodstvo vodi računovodstvo podjetje. Nekaj stroškov imamo tudi z vodenjem bančnega računa, ne dolgo pa imamo tudi nekaj stroškov v zvezi z izobraževanju zaposlenega, v katerega želim vlagati veliko novega znanja.

5. Kaj vse je potrebno za uspešno podjetje?

Mislím, da je za uspešno podjetje pomembna predvsem delavnost in še enkrat delavnost ter koncentracija pri delu. Pomembno pa je tudi, da zaupaš v svoje zmožnosti.

6. Zakaj ste se kot lastnik podjetja Mizarstvo Marko Hafner s. p. odločili za pravnoorganizacijsko obliko s. p.?

Za pravnoorganizacijsko s. p. sem se odločil predvsem zato, ker smo majhno podjetje. Mislím, da majhna podjetja lažje poslujejo z obliko s. p. Pri tej obliki prav tako ni bilo treba vplačati začetnega kapitala, tudi ustanovitev je bila lažja in hitrejša. Niti nisem razmišljal o drugi obliki poslovanja, saj sem bil dolgo edini zaposleni v podjetju in se mi je ta oblika zdela najbolj primerna za podjetje.

7. Katero prednost ali slabost s. p. in d. o. o. bi lahko navedli kot odločilno, zaradi katere ste se odločili za svojo pravnoorganizacijsko obliko podjetja?

Lahko bi rekel, da je bila v tistih časih to najlažja oblika odprtja svojega podjetja. Najverjetneje pa je bil tudi začetni kapital odločilen, da sem se odločil za s. p. Začetki poslovne poti so zelo težki, denarja ni bilo veliko, zato smo morali poslovati premišljeno in razumno. Vsak denar, ki sem ga na začetku zaslužil, mi je prišel prav, zato nisem niti razmišljal o drugi obliki.

Kot sem že rekel, je bila tudi ustanovitev podjetja lažja in stroški so bili manjši kot pri drugih oblikah poslovanja, npr. pri d. o. o. je nujno potreben začetni kapital, če lahko to štejem pod ustanovitvene stroške. Tako da bi za odločilno prednost s. p. pred d. o. o. lahko dal to, da pri s. p. ni treba vplačati začetnega kapitala.

8. Kaj nam lahko poveste o davkih in prispevkih v svojem podjetju?

O davkih in prispevkih nimam povedati veliko, saj mi vse to ureja računovodja. Sam sebi ne izplačujem plače, kar pomeni, da je dobiček moja plača. Plačo pa izkazujem enemu

zaposlenemu delavcu. Višina prispevkov je odvisna od dobička podjetja, prispevke mi mesečno obračuna računovodja, se pravi prispevke za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter druge. Podjetje bremeni tudi nekaj plačil davkov, kot so davek na DDV, davek od dobička itd.

9. Vsak samostojni podjetnik mora tako kot družbe voditi poslovne knjige. Kdo vodi poslovne knjige v vašem podjetju in kakšen način vodenja poslovnih knjig uporablja (enostavno ali dvostavno knjigovodstvo)?

Poslovne knjige podjetja vodi zunanje računovodstvo oziroma zunanje podjetje. Računovodja mi po načinu dvostavnega knjigovodstva ureja prispevke, davke, bilanco ter skrbi za vse ostale zakone v zvezi s podjetjem. Sem trimesečni zavezanec. Druge sestavine, kot so plačila, materialna zaloga in plačila računov, urejam sam.

10. Poslujete že kar nekaj let. Kaj lahko poveste o zgodovini svojega podjetja? Kakšni so bili začetki vaše poslovne poti?

Samostojno pot sem začel leta 1996 v vasi Godešič, z montažno in ne mizarsko dejavnostjo. Tudi ime podjetja je bilo takrat drugačno, imenovalo se je Vincenc Marko Hafner s. p., začetno ime Vincenc sem dal po starem očetu. Ko smo zgradili nove sodobno opremljene poslovne prostore ter skladišče na drugi lokaciji, ki je še vedno ista, sem leta 2004 razširil obrt v mizarsko dejavnost. Se pravi sem pohištvo prav tako sam izdeloval in ne več samo montiral.

Večino let sem delal sam, sem in tja sem imel kakšnega študenta ali pogodbenega delavca. Kot sem že omenil, sem leta 2018 zaposlil svojega sina. Z zaposlitvijo sina smo izkoristili tudi evropska sredstva, ki so bila takrat na razpolago. Polovico evropskih sredstev smo že dobili, polovico pa jih bomo v tem letu, se pravi dve leti po njegovi zaposlitvi. V tem letu imamo namen izgraditi tudi nove, veliko večje poslovne prostore. Prostori bodo sodobno opremljeni, tudi prostora bo veliko več in bomo lažje delali. To je vse, kar za enkrat lahko povem od zgodovine našega podjetja.

Intervju 2: Podjetje Mizarstvo Peternej d. o. o.

1. S čim točno se ukvarja vaše podjetje in koliko ljudi zaposlujete?

Smo uspešno podjetje, ki se že več kot 100 let ukvarja z mizarstvom. V podjetju sem zaposlen jaz kot direktor, soproga kot vodja razstavnega salona ter 12 drugih zaposlenih delavcev v proizvodnji. Izključno po naročilu izdelujemo v največji meri notranja vrata, prav tako pa tudi notranjo opremo (spalnice, kuhinje, predsobe ...). Pohištvo in vrata izdelujemo na najsodobnejših strojih ter v najvišjih standardih kakovosti. Uporabljamo kakovostne materiale ter najkakovostnejše okovje. Kot podjetje zelo veliko sodelujemo z arhitekti in projektanti, ki redno sledijo modnim trendom, estetski dovršenosti, funkcionalnosti in udobju. Velikokrat skupaj s stranko sestankujemo pri arhitektih, ki v največji meri prisluhnejo tudi željam naročnikov.

2. Kakšna sta vizija in poslanstvo podjetja?

Pri viziji podjetja bi omenil nenehno izpopolnjevanje, zaradi česar smo še naprej konkurenca na domačem in tujem trgu. Večkrat letno se udeležujemo pohištvenih sejmov v Sloveniji in tujini, s katerimi želimo obdržati dober položaj in ugled podjetja. Redno nadgrajujemo proizvodnjo in delovne stroje, veliko pa damo tudi na razvoj obstoječega kadra. Poslanstvo vidim v zadovoljni stranki (kakovostni proizvodi in storitve). To bi dal na prvo mesto. Poslanstvo pa vidim tudi v zadovoljstvu svojih zaposlenih, zagotavljanju primerne delovnega mesta in veliko pozitivne klime med zaposlenimi, na katero dam vedno zelo velik poudarek.

3. Kdo vodi poslovanje vašega podjetja, kaj pričakuje kot vodja ter kakšen način in stil vodenja uporablja?

Podjetje lahko razdelim na proizvodnjo in razstavni salon. Vodja proizvodnje sem jaz, vodja razstavnega salona pa je moja soproga. Delo soproge je vodenje razstavnega salona, dogovarjanje z naročniki, preverjanje in izpopolnjevanje ponudb, vodenje kupcev po razstavnem salonu ter prikaz razstavnih eksponatov itd.

Menim, da je vodenje v podjetju zelo pomembno, saj le z dobrim vodenjem dosegaš zastavljene cilje podjetja. Delo vedno načrtujem vnaprej, po načrtovanju pa sledi veliko organizacije, kako do dobro opravljenega dela. Pri organizaciji imam veliko dela. Prva enota je pregledovanje in organizacija načrtov za izdelavo projektov, nato je razporeditev dela med zaposlene delavce, vsakemu zaposlenemu dodelim drugačno nalogo, sledi naročilo materiala za izdelavo pohištva in vrat itd. Kot vodja poskušam spodbujati in motivirati delavce, da tudi oni stremijo k zelenim ciljem in s tem tudi k boljši delavnosti. Na trgu dela se je vedno treba boriti, zato redno izpopolnjujem tako proizvodnjo kot tudi svoje zaposlene, saj je konkurenca na trgu dela zelo velika.

Priloga 2

Kaj pričakujem kot vodja podjetja? V največji meri so to produktivnost, zaupljivost in spoštovanje svojih delavcev. Sem zahteven in neposreden vodja, vseeno pa svoje zaposlene spoštujem in jim zaupam, pričakujem pa tudi, da mi zaposleni to vračajo. Z zaposlenimi imamo zelo dobro komunikacijo, ko se dela, se dela, ko je čas za odmor, pa se tudi sprostimo in pošalimo. Z zaposlenimi komuniciram cel dan (osebno ali po telefonu), večkrat mesečno imamo tudi sestanke, na katerih se dogovorimo, kako napredujemo z delom in kako bomo delali v prihodnosti ter kaj v proizvodnji je treba izboljšati.

Stilov vodenja sicer ne poznam točno, ampak mislim, da uporabljam demokratični stil, končne odločitve so vedno moje, za mnenje pa velikokrat vprašam tudi zaposlene.

4. Vsako podjetje ima določene stroške. Eni izmed stroškov so tudi stroški poslovanja podjetja. Kaj bi naštel kot stroške vodenja poslovanja v vašem podjetju?

Ja, res je. Tudi mi imamo v podjetju stroške vodenja poslovanja. Kot stroške vodenja poslovanja v svojem podjetju bi lahko naštel stroške urejanja, dopolnjevanja in vodenja naše spletne strani. Kot drugi velik strošek za podjetje bi omenil strošek za najem prostorov na pohištenih sejmih. Pod stroške vodenja poslovanja pa prav tako spadajo stroški računovodje, ki nam vodi knjigovodske in računovodske storitve. Nekaj denarnih sredstev namenimo tudi izobraževanjem, tako da bi lahko pri tem omenil tudi stroške izobraževanj. Ostali stroški pa mislim, da bolj spadajo pod stroške dela.

5. Kaj vse je potrebno za uspešno podjetje?

Uspešnost podjetja je odvisna od več različnih stvari. Pod to štejem dobro razumevanje in vodenje vseh zaposlenih in tudi delavnost ter produktivnost prav vsakega v proizvodnji. Pomembno je tudi vzdušje v podjetju ali, drugače rečeno, klima podjetja. Organizacijska klima mora biti vedno dobra, posledično bodo delavci raje hodili v službo, se bolje počutili na mestu dela in vložili več truda.

6. Zakaj ste se kot lastnik podjetja Mizarstvo Peternej d. o. o. odločili za pravnoorganizacijsko obliko d. o. o.?

Pri prenosu lastništva sem se odločil za obliko poslovanja d. o. o. predvsem zaradi povečanja števila zaposlenih. To je bil glavni razlog, zaradi česar sem spremenil obliko poslovanja podjetja.

7. Katero prednost ali slabost s. p. in d. o. o. bi lahko navedli kot odločilno, zaradi katere ste se odločili za svojo pravnoorganizacijsko obliko podjetja?

Pri našem podjetju je leta 2005 pri prenosu lastništva prišlo tudi do preoblikovanja oblike poslovanja podjetja. Kot sem že povedal v prejšnjem vprašanju, je do preoblikovanja prišlo predvsem zaradi povečanja števila zaposlenih v podjetju. Glavna prednost d. o. o. pred s. p. je,

da za premoženje podjetja odgovarjamo le s premoženjem podjetja in ne s svojim osebnim premoženjem.

8. Kaj nam lahko poveste o davkih in prispevkih v svojem podjetju?

O davkih in prispevkih ne morem povedati nič novega, kot je že splošno znano. Pri poslovanju našega podjetja je plača strošek za podjetje in tudi predmet obdavčitve. Plača zaposlenih delavcev zajema neto plačo. Ta del plače je izplačan zaposlenemu. Drugi del plače pa zajema dohodnino ter prispevke za socialno varnost, se pravi prispevek za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ... Višina prispevkov ni odvisna od višine dobička. V našem podjetju plača predstavlja kar velik strošek konec vsakega meseca, saj plačo izkazujem sebi in 13 zaposlenim. Plača je tudi davčno priznani odhodek. V podjetju imamo tudi obveznost do plačevanja določenih davkov, iz glave rečeno davek na DDV, obdavčitev dobička ob izplačilu itd.

9. Vsako podjetje mora voditi poslovne knjige. Kdo vodi poslovne knjige v vašem podjetju in kakšen način vodenja poslovnih knjig uporablja (enostavno ali dvostavno knjigovodstvo)?

Za računovodske storitve skrbi zunanje računovodstvo, svojega računovodstva v podjetju nimamo. Računovodstvo v podjetju se vodi po sistemu dvostavnega knjigovodstva. Računovodja mi konec leta uredi računovodske izkaze, bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov v podjetju in izkaz gibanja kapitala.

10. Zasedili smo, da pohišstvo izdelujete že od leta 1889. Kaj vse lahko poveste o zgodovini vašega podjetja? Kako se je poslovna pot pravzaprav začela?

Res je, pohišstvo izdelujemo že od leta 1889. Z mizarstvo dejavnostjo je pravzaprav začel že moj praded. Lastništvo se je kasneje preneslo na deda in še kasneje na mojega očeta. Oče je posloval z nazivom Mizarstvo Peternelj s. p., leta 2005 pa je prišlo do prenosa lastništva podjetja name. Med prenosom lastništva sem se odločil tudi za preoblikovanje podjetja iz s. p. v d. o. o. Ko sem podjetje tako rekoč dobil v svoje roke, smo delovali še kar nekaj časa v Škofji Loki – pod gradom, leta 2014 pa smo se z izgradnjo novih prostorov močno razširili in se preselili na novo lokacijo, kjer poslujemo še danes. Nekega vpogleda v zgodovino podjetja vse do leta 1889 pa žal nimam.